

Ο 34χρονος συγγραφέας από το Ηράκλειο της Κρήτης βιώνει ως γενναιόδωρη μοίρα συναντήσεις αδιέξοδες, περιστασιακές, ανομολόγητες, σπασμωδικές, που θα έκαναν τον οποιονδήποτε να ανατριχιάσει στην προοπτική τους

Ερωτες όμορφοι, «τερατώδεις»

ΓΡΑΦΕΙ Ο ΘΑΝΑΣΗΣ Θ. ΝΙΑΡΧΟΣ

Δεν συνηθίζεται να αναφέρεται κανείς παρατακτικά τα τρία «μεμπτά» σημεία ενός βιβλίου και μάλιστα όταν πρόκειται για ένα βιβλίο πολύ ενδιαφέρον και καλογραμμένο όπως οι «Όμορφοι έρωτες» του Ιάκωβου Ανυφαντάκη, που περιλαμβάνει δεκαπέντε άλλοτε εκτενή και άλλοτε πολύ σύντομα διηγήματα. Με τέταρ-

Η πιο ταπεινή ανάγκη συνιστά μια ακένωτη πηγή τόσο πρωτότυπων αισθημάτων και σκέψεων ώστε «εξαγιαάζεται» ερωτικά ακόμη και ο πιο ανίερος

το «μεμπτό» σημείο το οπισθόφυλλο που μοιάζει να θέλει να μεταβάλει σε σιβυλλικό ένα περιεχόμενο καθόλου δύσκολο στην προσέγγισή του, όταν γράφει για ένα διήγημα, συνοψίζοντας το υποτίθεται, πως αναφέρεται «σ' ένα δεκαοκτάχρονο αγόρι που νιώθει το αίμα του πράσινο, σαν τον μπερέ των λοκατζήδων», ενώ για ένα δεύτερο διήγημα πληροφορούμαστε, κάρη στο οπισθόφυλλο πάντα, πως «ένα τατουάζ στον γοφό γίνεται νησί και μετά βυθίζεται». Μοιάζει μάλιστα η επιμονή στα τρία «μεμπτά» σημεία, ακόμη περισσότερο αδικαιολόγητη καθώς τα έχουμε επισημάνει σε πλείστα όσα (αφηγηματικά κυρίως) βιβλία, όμως η εμφανής συνύπαρξή τους στους «Όμορφους έρωτες», σαν να υπονομεύει εντελώς ιδιαίτερα ένα περιεχόμενο προορισμένο να συγκινήσει και μάλιστα βαθιά. Χωρίς

να χρειάζεται τα δεκανίκια των τριών μότο (τα δύο είναι του Λέοναρντ Κοέν), δεκανίκια γιατί παρατίθενται αμετάφραστα (υπάρχουν ακόμη Ελληνες που δεν γνωρίζουν αγγλικά και δεν είναι σωστό να εξαιρούνται ως αναγνώστες), ή την παράθεση στο «αφτί» του εξωφύλλου το για ποια βραβεία ήταν υποψήφιο το προηγούμενο βιβλίο του Ανυφαντάκη «Αλεπούδες στην πλαγιά». Μπορεί να πρόκειται για μια διεθνώς παγιω-

μένη συνήθεια, αλλά όταν τα βραβεία αμφισβητούνται πλέον παγκοσμίως ως θεσμός, αντιλαμβάνεται κανείς πόσο διαβλητή είναι η επίκληση μιας υποψηφιότητας, όταν η ίδια η απονομή δεν σημαίνει τίποτε το ιδιαίτερο. Με κορυφαίο στη σειρά των «μεμπτών» σημείων την αναφορά στη σελίδα των «Σημειώσεων» στο τέλος του βιβλίου σε ποια διαδικτυακά περιοδικά και ιστοσελίδες έχουν δημοσιευθεί ορισμένα

από τα διηγήματα των «Όμορφων ερώτων». Χρειάζεται να συνειδητοποιήσει κανείς που συμβαίνει να γράφει ότι ο θάνατος – κυρίως της λογοτεχνίας – θα επέλθει αν φτάσει ο ιντερνετικός «τόπος» να καταξιώθει ως βιβλιογραφική τεκμηρίωση.

Απλά και συναρπαστικά
Το παρήγορο είναι ότι την απάντηση στις επιφυλάξεις που διατυπώσαμε, μας τη δίνει το ίδιο το οπισθόφυλλο, όταν ως συνοψιση ενός διηγήματος γράφει για «τη φωτιά που έκαιψε ένα δάσος, αλλά κάποιος έκλαψε μόνο ένα πεύκο», ή χαρακτηρίζει ολόκληρο το βιβλίο πια με τη φράση «Δεκαπέντε διηγήματα για την κρυφή ομορφιά κάθε έρωτα». Τόσο απλά και τόσο συναρπαστικά και απορεί κανείς πως ο ίδιος ο Ανυφαντάκης – σπάνια είναι αλήθεια – κόβει την περπατησιά του αυτή και θέλει να στριμώξει μέσα σ' ένα διήγημα τριών μόνο σελίδων, όπως «Ο άσωτος αδελφός», κληρονομίες, γαμήσια, μπουνιές, βίντεο πορνό, χαστούκια, πισωκαβαλήματα, με τέτοια μάλιστα ένταση, ώστε αναρωτιέσαι στο τέλος ποιος ακριβώς ο λόγος να έχουν συμβεί όλα αυτά. Όταν σ' ένα διήγημα όπως το «In transit» (σε μια επόμενη έκδοση να διορθωθεί ένα σημαντικό λάθος, το σωστό είναι «Το μπαρ του ξενοδοχείου» κι όχι «Το ξενοδοχείο του μπαρ»), αν επιχειρήσεις μian αφαίρεση και ξεχάσεις όσα σου λέει ο συγγραφέας για τους δυο ήρωές του, σε σχέση με τα βιογραφικά τους στοιχεία, για τους γάμους τους, τα διαζυγία τους, ακόμη και για την

περίσταση που τους ταλαιπωρεί, όπως είναι η ματαιώση της αεροπορικής τους πτήσης, γεγονός άλλωστε που τους φέρνει σ' επαφή, δεν θα έπαιαν οι δύο ήρωες να παραμένουν εξίσου ενδιαφέροντες και συναρπαστικοί. Κατορθώνει ο Ανυφαντάκης κάτι πραγματικά αποκλειστικά, στοιχεία καθοριστικά για μια σχέση, να τα μεταβάλλει σε διακοσμτικά, όσον αφορά το βάθος της σχέσης αυτής, και να διεκδικεί ή να εικονογραφεί τη σημασία της ένα νεύμα, μια σκέψη που γίνεται αστραπιαία, κάτι αδιόρατο και φευγαλέο, που αισθάνεσαι ότι θα βαρβαίνει αποκλειστικά, όταν η σχέση θα έχει γίνει αναπόληση, ενώ όλα τα άλλα θα έχουν ξεχαστεί. Η προσχηματική συνήθως αφορμή προκειμένου να συναντηθούν οι ήρωες του Ανυφαντάκη σε όλα σχεδόν τα διηγήματά του μοιάζει να αφήνει ανεπηρέαστη την αφηγηματική εξέλιξη των ιστοριών, με αποτέλεσμα να έχουμε φέτες ζωής τόσο πραγματικές, ώστε θα ορκιζόταν κανείς πως πρόκειται για ανθρώπους της διπλανής πόρτας. Με ένα πρόσθετο – συγκινητικό – στοιχείο, ο κοσμοπολιτισμός να μπορεί άνετα να συναρτηθεί με μια συνοικιακή νοοτροπία, καθώς δεν έχει να κάνει με την αλλαγή πειρών, ή με το είδος της δουλειάς που κάνεις, ή ακόμη με το πόση ελευθερία αισθάνεσαι να σου δίνει το γεγονός ότι είσαι για όλους ο «ξένος», αφού εντονότατος παραμένει ο προβληματισμός της ηρωίδας, στο «In transit» αν θα πετάξει τα χρήματα ανακαινίζοντας το σπίτι της, ή αν τελικά θα το πουλήσει.

Ιάκωβος Ανυφαντάκης
ΟΜΟΡΦΟΙ ΕΡΩΤΕΣ
Εκδ: Πατάκη, 2017, Σελ. 176
Τιμή: 10 ευρώ

Ο Ιάκωβος Ανυφαντάκης γεννήθηκε στο Ηράκλειο το 1983. Για το πρώτο του βιβλίο «Αλεπούδες στην πλαγιά» (Πατάκης, 2013) ήταν υποψήφιος για το Κρατικό Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου Συγγραφέα και το Βραβείο Πρωτοεμφανιζόμενου στην Πεζογραφία του περιοδικού «Ο Αναγνώστης»

Μια άκρως πετυχημένη σειρά 15 ιστοριών

Αν η ενοποίηση γραμμής των δεκαπέντε διηγημάτων του Ανυφαντάκη είναι ότι οι μόνοι όμορφοι έρωτες είναι όσοι δεν θα μάθει ποτέ κανείς την ύπαρξή τους, ενώ η διάρκειά τους ποικίλλει, καθώς μπορεί να κρατήσει δεκαετίες ή για μια μόνο νύχτα, τότε και τα σχεδόν δεκαπέντε διηγήματα συγκροτούν μια άκρως πετυχημένη σειρά. Με ένα επιπλέον εύσημο, να μην εξαιρείται του όμορφου έρωτα μια «τερατώδης» συνύπαρξη, όσον αφορά τις σωματικές, ηθικές και οικονομικές παραμέτρους των «συμβαλλομένων» μερών, καθώς η πιο ταπεινή ανάγκη, χωρίς να εξωραϊζεται, συνιστά μια ακένωτη πηγή τόσο πρωτότυπων αισθημάτων και σκέψεων ώστε «εξαγιαάζεται» ερωτικά ακόμη και ο πιο ανίερος. Η Ομόνοια στα διηγήματα του Ανυφαντάκη συναντά και συγχρωτίζεται με το Άγιον Όρος, όχι για να υπερβεί τον εαυτό της και να μεταμειληθεί, αλλά για να αποκτήσει η κατάπτωσή της τις πραγματικές της διαστάσεις που δεν απέχουν από εκείνες μιας αποκάλυψης. Καθώς τόσο ο «ομοιοακόσ» όσο και ο «αγιορείτης», με όλη την ανθρωπολογική κλίμακα που παρεμβάλλεται ανάμεσά τους, προσέρχονται «ερωτικά»

ως φορείς ενός μυστικού που το αγνοούν και οι ίδιοι, ενώ η αποσφράγισή του δεν κρατάει παρά δευτερόλεπτα, ώστε αν χρειαστεί να το περιγράψουν ν' αποτυχαίνουν παταγωδώς. Σαφώς δεν θα φανταζόταν κανείς, ακόμη και πριν διαβάσει τους «Όμορφους έρωτες», ότι θα συναντούσε ιστορίες ανθρώπων που έχουμε συνηθίσει να αποκαλούμε ερωτικά επιτυχημένους. Αλλά να βαφτίζονται ως όμορφοι έρωτες συναντήσεις αδιέξοδες, περιστασιακές, ανομολόγητες, σπασμωδικές, που θα έκαναν τον οποιονδήποτε να ανατριχιάσει στην προοπτική τους, ενώ τώρα τις βιώνει ως μια γενναιόδωρη μοίρα, δημιουργεί μια προοπτική για τη λογοτεχνία – σαφώς όχι μόνο την ερωτική – εξαιρετικά εκμεταλλεύσιμη σε πλείστες όσες περιοχές της ζωής. Με τον Ανυφαντάκη να μην πρωτοτυπεί μόνο κατά τούτο, αλλά κυρίως με την εκφρασμένη ποικιλότητα και αδιόρατα βεβαιότητά του ότι μόνον οι περιστασιακές ή κρυφές ερωτικές σχέσεις μπορεί να χαρακτηριστούν ως όμορφες, καθώς φέρνουν στην επιφάνεια έναν κόσμο βασανισμένο, που οι «κανονικές» ερωτικές σχέσεις μοιάζει να τον αγνοούν.